

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Kisházi János ügyvéd (3300 Eger, Fadrusz utca 20/b.) által képviselt) felperesnek – a

kamarai jogtanácsos (1051 Budapest, József Attila utca 8.) által képviselt Merkantil Váltó és Vagyonbefektető Bank Zártkörűen Működő Részvénytársaság (1051 Budapest, József Attila utca 8.) alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2020. július 9-én kelt 8.G.40.456/2020/14. számú ítélete ellen a felperes 15. sorszámon benyújtott fellebbezése folytán indult másodfokú eljárásban – tárgyaláson kívül – meghozta az alábbi

k ö z b e n s ő í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja és megállapítja, hogy a peres felek által 2008. július 23-án MBHC08/ számon megkötött kölcsönszerződés érvénytelen.

Megállapítja, hogy a másodfokú eljárásban a felperesnek 20.000 (húszezer) forint ügyvédi munkadíjból, az alperesnek 20.000 (húszezer) forint jogtanácsosi munkadíjból álló költsége merült fel.

A le nem rótt fellebbezési illeték 34.200 (harmincnégyezer-kétszáz) forint.

A közbenső ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

- [1] A felperes megváltoztatott keresetében annak a megállapítását kérte, hogy az alperessel 2008. július 23-án megkötött kölcsönszerződése érvénytelen. Jogkövetkezményként kérte a szerződés hatályossá nyilvánítását a határozathozatalig, valamint az alperes 427.719 forintban való marasztalását. Keresete jogalapjaként a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: r.Ptk.) 209. § (1) és (5) bekezdésére, 209/A. § (2) bekezdésére és a 239. § (2) bekezdésére, valamint arra hivatkozott, hogy a szerződés 1. oldal utolsó bekezdése szerinti „CHF LIBOR” és „CHF árfolyam”, valamint az Általános Szerződési Feltételek (a továbbiakban: ÁSZF) 7. pontjába foglalt rendelkezés tisztességtelen.
- [2] Állította, hogy nem kapott a 2/2014. Polgári jogegységi határozat, valamint az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) C-26/13., C-186/16. és C-51/17. számú ítéleteiben meghatározott követelményeknek megfelelő tájékoztatást a szerződés alapján őt terhelő árfolyamkockázatról. Kifejtette, hogy sem kockázatfeltáró nyilatkozatot nem írt alá, sem szóbeli tájékoztatást nem kapott. Az általa aláírt okiratok nem tartalmaznak kockázatfeltárást, az egyéb – alá nem írt – dokumentumok és szóróanyagok átvételét pedig nem igazolják.
- [3] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Arra hivatkozott, hogy a felek egyedileg megtárgyalták a szerződés svájci frank alapúságát, így annak tisztességtelensége

nem állapítható meg. Álláspontja szerint az egyedi kölcsönszerződés, az általános szerződési feltételek, a kölcsönkérelem, a felperes által aláírt megállapodás, a tájékoztató gépjármű finanszírozási ajánlat, valamint a „Tájékoztató gépjármű-finanszírozási szerződésekből adódható kockázatokról” elnevezésű ismertető minden követelménynek megfelelő tájékoztatást tartalmaz az árfolyamkockázatról, és a felperes a szerződés megkötésekor szóban is tájékoztatást kapott. Vitatta a kereset összezszerúségét, a felperes által készített elszámolást is.

- [4] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította és kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 65.000 forint perköltséget. Rendelkezett arról, hogy a feljegyzett 94.200 forint illetéket az állam viseli.
- [5] Tényként rögzítette, hogy az alperes 2008. július 23. napján változó kamatozással gépjármű finanszírozási ajánlatról adott tájékoztatást a felperesnek egy gépjármű megvétele céljából. A tájékoztatásban felhívta a figyelmét arra, hogy olvassa el az alperes gépjármű-finanszírozási tájékoztatóját. Tájékoztatta a felperest arról, hogy a törlesztőrészek nagysága a 3 hónapos CHF LIBOR és az OTP hivatalos svájci frank deviza eladási árfolyam függvényében a futamidő alatt jelentősen megváltozhat, így – amennyiben a felperes nem rendelkezik a szükséges devizafedezettel – az árfolyamváltozás kockázatot jelent a számára.
- [6] A gépjármű finanszírozási szerződésekből adódható kockázatokról szóló tájékoztató tartalmazta az árfolyamkockázatról tájékoztatást, miszerint: „a deviza alapú (EUR, CHF) gépjármű-finanszírozás kockázata a szerződő fél szempontjából abban rejlik, hogy költségei növekedését okozhatja az érintett devizaárfolyamok emelkedése. Ebből következik, hogy szerződés megkötésére legideálisabb időpont az, amikor a lehető legnagyobb az érintett deviza árfolyama. A szerződés megkötésekor – a választott devizanemtől függően – rögzítésre kerül a szerződéskötést megelőző napon érvényes EURO, vagy CHF OTP Bank Nyrt. által jegyzett, deviza külkereskedelmi vételi árfolyam, amit a szerződő fél a fizetési ütemezésen láthat. A forint gyengülése költségnövekedést, erősödése költségcsökkentést eredményez a szerződő félnek. Minden hónapban, a havi törlesztőrészlet esedékességének napján történik mérés, vagyis kiszámításra kerül a szerződés megkötésekor rögzített árfolyammal és az esedékesség napját megelőző napon jegyzett EURO vagy CHF OTP Bank Nyrt. által jegyzett deviza külkereskedelmi eladási árfolyam 2%-kal növelt értékével számolt törlesztőrészlet különbözete. Árfolyamkülönbözet keletkezik úgy a tőke, mint a kamat és a kamatkülönbözet tekintetében. Az elszámolás negyedévente történik a kamatkülönbözettel együtt. Amikor az egyenleg a szerződő félnek többletköltséget eredményez, postázásra kerül a számlalevél, amely tartalmazza a tételes havonkénti adatokat és az egyenleget, valamint a fizetési módtól függően az csekket. Csökkent költségeknél a havi törlesztőrészlet (esetleg több havi törlesztőrészlet) részben vagy egészben, automatikusan rendezésre kerül az árfolyamkülönbözetből. Ilyenkor is postázásra kerül a számlalevél a tételes havonkénti adatokkal és az egyenlegkimutatásával, valamint a fizetési módtól függően a (csökkentett) részösszegekről szóló csekkel. Az OTP Bank Nyrt. által jegyzett deviza árfolyamok közzététele a Napi Gazdaság című napilapban történik. A számítási módot az általános szerződési feltételek tartalmazzák.”
- [7] A felperes egy 2008. július 23-án aláírt, „Megállapodás” elnevezésű okiratban (a továbbiakban: Megállapodás) elismerte, hogy az alperes gépjárművásárlás finanszírozására vonatkozó, a finanszírozási kérelem benyújtásakor hatályos valamennyi feltételét megismerte, így azokat is, amelyek alapján az alperes a kölcsönszerződést külön ügyletminősítés, illetve kockázatkezelés nélkül is megköti vele, megismerte továbbá a teljes hiteldíjmutató százalékos mértékét, valamint a kölcsönszerződés tervezetét.

- [8] A felperes 2008. július 23. napján kölcsönkérelmet nyújtott be az alpereshez, ami rögzítette a svájci frank devizanemet.
- [9] A felek MBHC08/ szám alatt 2008. július 23. napján svájci frank alapú kölcsönszerződést kötöttek. A kölcsön összege 1.575.000 forint, a törlesztőrészletek száma 120, a havi törlesztőrészletek összege 24.551 forint. Az éves induló ügyleti kamat 14, 10%. Az okirat rögzíti, hogy „Az Általános Szerződési Feltételekben szabályozott törlesztőrészlet-változása az alábbi két tényező szerződésben meghatározott időpontban és mértékben történő változtatásának függvénye:
CHF (SWISS FRANC) LIBOR,
CHF (SWISS FRANC)árfolyam.”
- [10] A kölcsönszerződés egyedi része kizárólag az MCSK-0701 számú általános szerződési feltételekkel, illetve annak esetleges módosításával együtt érvényes, amelynek a vételi jogos és az adásvételi szerződéssel együtt történő átvételét és megértését a felperes mint adós a szerződés aláírásával igazolta.
- [11] A kölcsönszerződés részét képező MCSK-0701 számú általános szerződési feltétel 7. pontja szerint: „Attól függően, hogy a szerződő felek az egyedi kölcsönszerződésben hogy állapodnak meg, jelen szerződés törlesztőrészletei fixek, vagy változóak, valamint változó törlesztőrészletek esetén a kölcsön törlesztő részletek az egyedi kölcsönszerződésben meghatározott tényezők változása alapján vagy forint vagy deviza alapon változnak a jelen általános szerződési feltételekben foglaltak szerint. Törlesztőrészlet-különbözetten deviza alapú kölcsön esetén a jelen szerződés szerint számított kamatkülönbözetet és az árfolyamkonverziót is tartalmazó árfolyamkülönbözetet, forint alapú kölcsön esetén a jelen szerződés szerint számított kamatkülönbözetet kell érteni.”
- [12] A 7.A pont mutatta be a törlesztőrészlet változását devizaalapú kölcsön esetén:
„A) deviza alapú kölcsön esetén a törlesztő részletek változása – amennyiben a szerződő felek az egyedi kölcsönszerződésben másként nem állapodnak meg – az alábbi két tényező jelen szerződésben meghatározott időpontokban (mérési időpontok) és mértékben történő változásának függvénye:
Deviza Kamat (3 hónapos deviza hitelkamat Londonban, kivéve euró esetében Brüsszelben), amennyiben a mérési időpontban érvényes Deviza Kamat a szerződés megkötését megelőző napon érvényes Deviza Kamat-hoz képest változott;
Deviza árfolyam, amennyiben a kölcsönszerződés napját megelőző munkanapon érvényes Deviza OTP Bank Nyrt. deviza külkereskedelmi vételi árfolyama (továbbiakban devizavételi árfolyam) eltér a mérési időpont napját megelőző munkanapon érvényes deviza OTP Bank Nyrt. deviza külkereskedelmi eladási árfolyam 2%-kal növelt értékétől (továbbiakban deviza eladási árfolyam). [...]
A szerződő felek az egyedi kölcsönszerződésben a vonatkozó üres rész kitöltésével állapodnak meg a devizanemben és az irányadó deviza kamatban, ezért a jelen Általános Szerződési Feltételekben a devizakamat és a devizaárfolyam helyett az egyedi kölcsönszerződésben meghatározott tényezőket kell megfelelően alkalmazni (behelyettesíteni).”
Az ÁSZF ezt követően rögzíti azokat a képleteket, amelyekkel meghatározható a törlesztőrészlet-változás összege.
- [13] A felek a szerződést 2009. április 9-én módosították és áttértek a fix törlesztő részletű, deviza

alapú, változó futamidejű konstrukcióra.

- [14] Az alperes a 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: DH2 tv.) alapján elszámolt, és megtörtént a szerződés forintosítása is.
- [15] Ítéletének jogi indokolásában az elsőfokú bíróság rögzítette, hogy a felek szerződésének az r.Ptk. 205/B. § (1) bekezdése alapján részévé vált az ÁSZF. Az egyedi részben szereplő tájékoztatás kiterjedt az árfolyam változásának lehetőségére és arra, hogy annak milyen hatása van a törlesztőrészletekre. Az ÁSZF 7. és 7.A. pontja bemutatja a törlesztőrészlet-különbözet alkalmazásának eseteit, az elszámolás módját.
- [16] A szerződés rendelkezései mellett a kölcsönkérelem, a Megállapodás, valamint a gépjármű-finanszírozási szerződésekből adódható kockázatokról szóló tájékoztató is megfelelő tájékoztatást tartalmazott az árfolyamkockázatról, ami alapján a felperesnek tudomással kellett bírnia a deviza alapú kölcsön jellemzőiről.
- [17] A kölcsönkérelem ugyanis tartalmazza a kölcsön devizanemét, a Megállapodás értelmében pedig a felperes megismerte az alperes gépjárművásárlás finanszírozására vonatkozó valamennyi hatályos feltételét. A gépjármű-finanszírozási szerződésekből adódható kockázatokról szóló tájékoztató ugyancsak részletes tájékoztatást tartalmaz az árfolyamkockázatról.
- [18] Az elsőfokú bíróság utalt a 2/2014. és 6/2013. Polgári jogegységi határozatra, valamint az EUB C-26/13. és C-51/17. számú ítéletére. Az ezekben kifejtettekre figyelemmel vizsgálta a szerződéskötés körülményeit, az eljáró banki ügyintéző kihallgatására azonban – mivel a felek a címét bejelenteni nem tudták – nem kerülhetett sor. A felperes személyes meghallgatása a 74/2020.(III.31.) Korm.r. 21. § (7) bekezdése alapján írásbeli nyilatkozat útján történt, amelyből kitűnik, hogy a felperes szándéka deviza alapú szerződés megkötésére irányult a kölcsönkérelemben írtakkal egyezően.
- [19] A szerződés közérthető stílusban, egyértelmű megfogalmazásban és olvasható formátumban készült, az ÁSZF szerkezete áttekinthető. Nem merült fel, hogy az árfolyamváltozás ne lenne valós, felső határa lenne, vagy valamilyen módon megoszlaná a szerződő felek között.
- [20] Minderre figyelemmel a kikötés tisztességtelensége – és így a szerződés érvénytelensége – nem volt megállapítható az r.Ptk. 209. § (5) bekezdése értelmében, ezért a keresetet elutasította.
- [21] Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést kérve annak megváltoztatását és a keresetnek helyt adó határozat meghozatalát. Az elsőfokú eljárásban előadottakat fenntartva állította, hogy nem kapta meg a jogszabályban előírt tájékoztatást. A kölcsönkérelem nem része a szerződésnek, így a kockázatfeltárás szempontjából nem vehető figyelembe.
- [22] Maga a szerződés – sem az egyedi részben, sem az ÁSZF-ben – egyáltalán nem szól az árfolyamkockázatról és annak törlesztőrészletre gyakorolt hatásáról. Az egyetlen feltétel, ami alapján megállapítható, hogy az ügyletnek kockázata merülhet fel, az a svájci frank alapúság kikötése, de ez önmagában nem minősül megfelelő tájékoztatásnak.

- [23] Az ÁSZF-be foglalt tájékoztatás megfelel ugyan az r.Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdésének, azonban nem elégíti ki az EUB C-26/13., C-186/16., C-51/17. és C-227/18. számú ítéleteiben és a 2/2014. Polgári jogegységi határozatban meghatározott követelményeket.
- [24] A kölcsönszerződés és az ÁSZF rendelkezéseiből a felperes számára annak ugyan ki kellett tűnnie, hogy a szerződésben rejlik valamiféle, az árfolyam változásával összefüggő kockázat, de a tájékoztatás alapján nem kellett arra a következtetésre jutnia, hogy a jelentős árfolyamváltozás lehetősége valós, az a hitel futamideje alatt be is következhet, valamint hogy az árfolyamváltozás hatására a törlesztőrészlet összege korlátozás nélkül megemelkedhet, és ennek a kockázata kizárólag őt terheli.
- [25] Az alperes által hivatkozott dokumentumok nem alkalmasak annak bizonyítására, hogy a felperes megfelelő tájékoztatása megtörtént. A kölcsönkérelem záradéka oly mértékben általánosító, hogy abból nem azonosítható, pontosan mely okiratokra utal. A tájékoztató ajánlat felperesi aláírás hiányában nem alkalmas annak bizonyítására, hogy azt a felperes megismerhette. A Megállapodás szintén azonosíthatatlan dokumentumokra hivatkozik, az alperes és a gépjárműkereskedő közötti együttműködési megállapodás pedig nem releváns, mert nem bizonyítja, hogy a felperes ténylegesen milyen tájékoztatást kapott. A számlalevél ugyancsak nem igazolja a kockázatfeltárást, az alperes által hivatkozott különböző szóróanyagokon és blankettákon pedig nem szerepel a felperes aláírása.
- [26] Az alperes fellebbezési ellenkérelemében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Hangsúlyozta, hogy a 2/2014. Polgári jogegységi határozat értelmében a tájékoztatás vizsgálatkor nemcsak a szerződés tartalmának van jelentősége, hanem a szerződéskötés során közzétett reklámnak és tájékoztatásnak is. Az alperes a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: r.Hpt.) előírásainak megfelelő tájékoztatást adott a kölcsönszerződés egyedi részében, az ÁSZF 7. és 7.A. pontjában, a kölcsönkérelemben, a Megállapodásban, a felperes részére átadott tájékoztató anyagban, valamint az egyedi finanszírozási ajánlatban. Egyik okirat sem tartalmazott olyan rendelkezést, amely arra utalt volna, hogy a felek között a kockázat megoszlik, vagy az csupán korlátozott.
- [27] Hangsúlyozta az alperes, hogy a felperes az elsőfokú eljárásban nem vitatta, hogy a tájékoztató anyagot, illetve az egyedi finanszírozási ajánlatot megkapta, továbbá nem vitatta azt sem, hogy ezek átvételét a Megállapodás igazolja. Az elsőfokú bíróság ezért jogszerűen vette figyelembe ezen iratokat.
- [28] A Fővárosi Ítéltábla a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: r.Pp.) 256/A. § (1) bekezdés f) pontja és (3) bekezdése alapján a fellebbezést tárgyaláson kívül bírálta el, mert a felek nem kérték tárgyalás tartását.
- [29] Az elsőfokú ítéletnek jogerőre emelkedett rendelkezése nem volt, így azt az ítéltábla teljeskörűen bírálta felül.
- [30] A fellebbezés megalapozott.
- [31] Az elsőfokú bíróság a szükséges bizonyítást lefolytatta, a bizonyítékokat azonban részben okszerűtlenül, nem az r.Pp. 206. § (1) bekezdésének megfelelően értékelte, amikor arra a következtetésre jutott, hogy a felperes megkapta a gépjármű finanszírozási ajánlatban szereplő

tájékoztatást, valamint a gépjármű-finanszírozási szerződésekből adódható kockázatokról szóló tájékoztatót.

- [32] A felperes – ellentétben az alperes fellebbezési ellenkérelmében szereplő állítással – már az elsőfokú eljárásban kétségbe vonta, hogy az alperes által hivatkozott tájékoztató anyagokat megkapta volna. A 2019. június 15-ei, 11. sorszámú beadvány hivatkozik arra, hogy sem a tájékoztató gépjármű finanszírozási ajánlatot, sem az alperes által hivatkozott különböző szóróanyagokat nem kapta meg, az általa aláírt okiratok pedig konkrétan nem azonosítható dokumentumokra utalnak.
- [33] A perben a 2/2014. Polgári jogegységi határozat értelmében a pénzügyi intézménynek kell bizonyítania, hogy a fogyasztó megfelelő tájékoztatása megtörtént. Az elsőfokú bíróság ennek megfelelően, az r.Pp. 3. § (3) bekezdése szerint tájékoztatta a peres feleket a bizonyítandó tényekről és a bizonyítási teherről a 6. sorszámú jegyzőkönyvben. Az alperes csak úgy bizonyíthatta a fogyasztó jogszabályoknak megfelelő tájékoztatását, ha azt is bizonyítja, hogy az általa hivatkozott és csatolt dokumentumokat a felperes megkapta. Nem vehető figyelembe ugyanis a tájékoztatás körében olyan okirat, ami a szerződésnek nem része, és a fogyasztó általi átvétele, megismerése nem bizonyított.
- [34] Nem szerepel a felperes aláírása sem az A/7. alatt csatolt tájékoztató gépjármű finanszírozási ajánlaton, sem az A/9. alatt csatolt „Tájékoztató a gépjármű-finanszírozási szerződésekből adódható kockázatokról” elnevezésű okiraton, sem pedig az A/6. alatt csatolt „Indítson velünk!” elnevezésű tájékoztató anyagon. Az alperes más módon sem bizonyította az okiratok felperes általi átvételét, megismerését, hiszen az ügyintéző tanúkenti kihallgatására nem került sor, és a felperes személyes meghallgatása során tett nyilatkozata sem támasztja alá az alperesi állítást.
- [35] A felperes kétségtelenül aláírta a Megállapodás címet viselő iratot, amelynek 1. pontjában elismeri bizonyos egyéb dokumentumok megismerését. Helytállóan hivatkozott azonban a felperes arra, hogy annak megfogalmazása oly mértékben általános, hogy abból konkrét tájékoztató anyagok nem azonosíthatók. Az irat nem utal árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatóra, sem az alperes által csatoltakkal megegyező elnevezésű iratokra, pusztán azt rögzíti, hogy a felperes megismerte az alperesnek a finanszírozásra vonatkozó valamennyi hatályos feltételét. A nyilatkozatból kizárólag a kölcsönszerződés tervezetének és a THM-mel kapcsolatos tájékoztatásnak a fogyasztó általi megismerése állapítható meg.
- [36] Tévesen hivatkozott a felperes arra, hogy mivel a kölcsönkérelem nem része a szerződésnek, így nem vehető figyelembe a tájékoztatás vizsgálatakor. A kockázatelemzés megvalósulása szempontjából ugyanis – ahogyan arra az alperes is utalt fellebbezési ellenkérelmében – nemcsak a szerződés tartalmának van jelentősége, hanem a szerződéskötés során közzétett reklámnak és tájékoztatásnak vagy akár szóbeli közlésnek is. A kölcsönkérelemből azonban – ugyanúgy, mint a Megállapodásból – szintén csak a kölcsönszerződés tervezete azonosítható, valamint a kockázatelemzés szempontjából relevanciával nem bíró egyéb iratok (opciós szerződés, adásvételi szerződés, KHR-rendszerrel kapcsolatos tájékoztatás). Számos egymásra utaló, pontosan nem azonosítható irat láncolatával nem teljesítheti a hitelező a tájékoztatási kötelezettségét.
- [37] Az alperes ügyféltájékoztatási rendszeréről szóló A/8. alatt csatolt oktatási anyag egyéb bizonyíték hiányában nem alkalmas annak bizonyítására, hogy a perbeli esetben ténylegesen a dokumentumban rögzítettek szerint zajlott a felperes tájékoztatása.

- [38] A fentiekre figyelemmel az alperest terhelő tájékoztatási kötelezettség teljesítése kapcsán az alperes által hivatkozott egyéb okiratok nem voltak figyelembe vehetők, szóbeli tájékoztatásra utaló körülmény nem merült fel, így kizárólag a szerződés (annak egyedi része és az általános szerződési feltételek) tartalmi elemzésével kellett megállapítani a tájékoztatás megfelelő vagy elégtelen voltát. Az elsőfokú bíróság helytállóan ismertette az értékelés szempontjait meghatározó 6/2013. és a 2/2014. Polgári jogegységi határozat, továbbá az EUB C-26/13. és C-51/17. számú ítéleteiben rögzített követelményeket. Nem osztja azonban az ítélőtábla azt az álláspontját, hogy a szerződésben szereplő tájékoztatás ezen követelményeknek megfelel.
- [39] Az ítélőtábla az elsőfokú bíróság által hivatkozott döntéseken túlmenően utal az EUB – felperes által is felhívott – C-186/16. számú ítéletére, ami a világos és érthető megfogalmazás követelményét akként határozza meg, hogy a tájékoztatásnak nem csak alaki és nyelvtani szempontból, hanem a konkrét tartalom vonatkozásában is érthetőnek kell lennie, és nemcsak a devizaárfolyam emelkedésének vagy csökkenésének lehetőségére kell kiterjednie, hanem olyan tartalmúnak kell lenni, amelyből a fogyasztó értékelni tudja a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt esetleg jelentős gazdasági következményeiket is. Ugyanezt erősítette meg az irányelv 4. cikkének (2) bekezdését értelmező C-51/17. számú ítélet 73. és 78. pontja is.
- [40] A tájékoztatás a 2/2014. Polgári jogegységi határozat alapján akkor megfelelő, ha abból kitűnik, hogy a fogyasztóra hátrányos árfolyamváltozásnak nincs felső határa, vagyis a törlesztőrészlet akár jelentősen is megemelkedhet, valamint, ha abból az is megállapítható, hogy az árfolyamváltozás lehetősége valós, az a hitel futamideje alatt is bekövetkezhet. A tájékoztatásból egyértelműen ki kell tűnnie nemcsak annak, hogy az árfolyamváltozással számolni kell, hanem annak is, hogy az nem elhanyagolható mértékű kockázatot jelent, és nemcsak elhanyagolható mértékben növelheti a törlesztőrészleteket. Követelmény az is, hogy a tájékoztatás figyelemfelhívó jellegű legyen. Nem minősül megfelelő tájékoztatásnak, ha az árfolyamkockázat viselése csak kikövetkeztethető a szerződés egyes rendelkezéseiből, vagy több különböző okiratban szereplő rendelkezés együttes értelmezéséből.
- [41] A perbeli esetben a kölcsönszerződés egyedi részének svájci frank LIBOR-ra és svájci frank árfolyamra utaló rendelkezése pusztán azt a célt szolgálja, hogy az ÁSZF 7.A pontjában szereplő képletekbe behelyettesíthető legyenek a megfelelő adatok, és így elvégezhető legyen a törlesztőrészlet változására vonatkozó számítás. Az ÁSZF pedig az elszámolás módját és ütemezését mutatja be szövegesen és számos matematikai képlet felhasználásával.
- [42] Teljesen hiányzik azonban a tájékoztatás figyelemfelhívó jellege, a fogyasztó nem tudja értékelni az árfolyamváltozásnak a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt esetleges jelentős gazdasági következményeit. Önmagában az, hogy a szerződés bemutatja az árfolyamváltozás adósra terhelésének matematikai módszerét, nem elégséges ahhoz, hogy a fogyasztó tájékozott és megalapozott döntést hozhasson az EUB C-186/16. számú ítélete szerint. Nem világos, nem érthető a deviza alapú szerződés általános szerződési feltételeinek a fogyasztó fizetési kötelezettségét szabályozó kikötése, ha az árfolyamkockázat viselése az árfolyamkockázat mibenlétére, fizetési kötelezettségeire gyakorolt hatására, a kockázatviselés mértékére vonatkozó tájékoztatás hiányában csak kikövetkeztethető az általános szerződési feltételek több különböző helyen, nem áttekinthető szerkezetben szereplő rendelkezéseinek egybevetése és együttes értelmezése alapján (BH2020. 45 számú eseti döntés III. pontja).

- [43] Helytállóan hivatkozott a felperes arra, hogy a perbeli kölcsönszerződés tartalmából kellően gondos és körültekintő eljárás mellett is legfeljebb arról lehetett tudomása, hogy az ügyletnek árfolyamkockázata van, de ez önmagában nem minősül megfelelő tájékoztatásnak a BH2020. 151 számú eseti döntésben is kifejtettek szerint, mivel az alperes az árfolyamkockázat mibenlétére, valós voltára, súlyára, a törlesztőrészletekre gyakorolt hatására nem hívta fel a figyelmet, a szerződésből nem tűnik ki az esetleges jelentős tehernövekedés veszélye. Ebből következően az árfolyamkockázat mibenléte, törlesztőrészletekre gyakorolt hatása nem volt világos, és nem volt érthető a fogyasztó számára.
- [44] Az árfolyamkockázatra vonatkozó szerződéses rendelkezések tisztességtelensége ezért érdemben vizsgálható a r.Ptk. 209. § (4) bekezdése alapján. A fogyasztó számára jelentős érdeksérelmet okozott az, hogy a tájékoztatás hiányában nem mérhette fel az árfolyamváltozás bekövetkezésének lehetőségét, annak fizetési kötelezettségeire és anyagi helyzetére gyakorolt hatását, ennek következtében pedig olyan egyensúlytalanság alakult ki a felek szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben, ami a r.Ptk. 209. § (1) bekezdése értelmében tisztességtelennek minősül.
- [45] Az árfolyamkockázatot az adósra hárító rendelkezés tisztességtelensége a teljes szerződés semmisségéhez vezet a 2/2014. számú Polgári jogegységi határozat I. pontja és az r.Ptk. 239. § (2) bekezdése alapján, mert a főszoolgáltatást meghatározó rendelkezés hiányában a szerződés nem teljesíthető.
- [46] Erre figyelemmel az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és közbenső ítéletet hozott az r.Pp. 253. § (2) bekezdése alapján. Ezért mellőzte az elsőfokú ítélet perköltségre vonatkozó rendelkezését, a másodfokú eljárásban felmerült perköltséget pedig csak megállapította a 4/2009. (XII. 14.) PK vélemény II.3. pontja alapján azzal, hogy a perköltség viseléséről az elsőfokú bíróságnak az eljárást befejező határozatában kell határoznia.
- [47] Az eljárás további menetében az r.Ptk. 237. § (2) bekezdésében foglaltaknak megfelelően a teljes érvénytelenség jogkövetkezményét kell levonnia az elsőfokú bíróságnak a Kúria Konzultációs Testülete által a 2019. június 19-ei ülésen ismertetett megoldási lehetőségek valamelyikének alkalmazásával.

Budapest, 2021. január 21.

dr. Buglyó Gabriella s.k.
a tanács elnöke

dr. Csonka Balázs s.k.
előadó bíró

dr. Szunyogh Zsófia s.k.
bíró

